

Nr 354.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för täckande av driftförlust vid postverket under år 1920; given Stockholms slott den 22 april 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Walter Murray.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 22 april 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anförde departementschefen, statsrådet Murray:

I skrivelse den 31 maj 1920 angående inkomstberäkning rörande postverket anförde generalpoststyrelsen bland annat följande:

Generalpost-
styrelsen den
31/5 1920.

Med ledning av de förhållanden, som varit rådande under årets fyra första månader, och under förutsättning, att rörelsen icke visade någon mera avsevärd nedgång vid ikraftträdandet av de nya portoförhöjningarna, syntes man våga

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 300 häft. (Nr 354.) 1

räkna med, att postverkets inkomster under år 1920 komme att uppgå till cirka 68,300,000 kronor. I denna summa inginge emellertid även ett belopp av 2,000,000 kronor, utgörande beräknad gottgörelse från främmande postförvaltningar för transitbefordran av post genom Sverige under krigsåren. Då likviderandet av nämnda fordran stode i visst samband med frågor, som komme att avgöras vid världspostkongressen i Madrid, kunde man dock icke påräkna ifrågasättande likvid förrän efter kongressbesluten, och i följd härav kunde medlen icke med säkerhet beräknas inflyta till svenska postverket under år 1920. I så fall påräknade man att erhålla beloppet under år 1921, vid vilket förhållande inkomstsiffran för detta senare år komme att höjas i motsvarande mån.

Mot förenämnda inkomstsiffran skulle, enligt generalpoststyrelsens förmenande, svara utgifter, som med ledning av förhållandena under tiden januari—april 1920 och under aktgivande på vad som efter uppgörandet av senaste inkomstberäkning för året tillkommit ävensom den då ifrågasatta höjningen av dyrtidstilläggen beräknades till 70,500,000 kronor.

För år 1920 skulle således uppstå ett underskott å postverkets rörelse av cirka 2,200,000 kronor, eller, under förutsättning av att nämnda transitsättning icke inflöte under året, 4,200,000 kronor.

Kungl. Maj:t
den 9/6 1920.

Med anledning härav föreslog Kungl. Maj:t i proposition, nr 437, med förslag angående inkomstberäkningar för 1920 års tilläggsstat och 1921 års riksstat med mera riksdagen, bland annat, att till täckande av den sålunda beräknade driftförlusten vid postverket å tilläggsstaten för år 1920 bland »Utgifter för kapitalökning» under titel »Tillfällig försträckning åt postverket» anvisa ett förslagsanslag, högst, 4,200,000 kronor, att utgå av tillfälliga lånemedel. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle denna försträckning sedermera ersättas av postverkets överskott för år 1921, vilket av Kungl. Maj:t beräknats till samma belopp som bristen för år 1920 eller 4,200,000 kronor. Då bland inkomsterna å riksstaten för år 1921 upptoges överskott från postverket till nyssnämnda belopp, ansågs därför riktigast att å utgiftssidan i samma riksstat bland utgifter för kapitalökning för återbetalning av den tillfälliga försträckningen till postverket upptaga ett förslagsanslag, högst, å enahanda belopp, att utgå ur postverkets överskott.

1920 års riksdags beslut.

I skrivelse den 18 juni 1920, nr 406, anförde riksdagen, bland annat, att riksdagen ansåge det enklast, att — i anslutning till vad som tillämpats beträffande en del av driftförlusten vid statens järnvägar under år 1919 — det anslag, som erfordrades för postverket och som, då riksdagens beslut rörande dyrtidstillägget i jämförelse med de belopp, som beräknats i förenämnda proposition, kunde antagas innebära en minskning med omkring 1,200,000 kronor, kunde nedsättas med motsvarande belopp eller alltså till 3,000,000 kronor, uppfördes såsom verklig utgift å tilläggsstaten. Därigenom ökades visserligen belastningen å tilläggsstaten

för år 1920, men i stället avlastades 1921 års riksstat med motsvarande belopp. På grund härav anvisade riksdagen å 1920 års tilläggsstat under verkliga utgifter för täckande av postverkets driftförlust år 1920 ett förslagsanslag, högst, 3,000,000 kronor.

Generalpoststyrelsen yttrar nu i skrivelse den 15 april 1921 i förevarande ämne följande:

Generalpoststyrelsen den
15/4 1921.

»Sedan postverkets räkenskaper för år 1920 numera avslutats, har det visat sig, att inkomsterna utgjort kronor 64,706,667: 29 och utgifterna uppgått till kronor 69,480,707: 52 samt att den för året uppkomna driftförlusten således belöper sig till kronor 4,774,040: 23.

I förberörda skrivelse av den 31 maj 1920 angåvos de beräknade inkomsterna för år 1920 kunna uppgå till 68,300,000 kronor. I detta belopp ingingo, såsom förut framhållits, de till 2,000,000 kronor påräknade inkomsterna från främmande postförvaltningar för transitbefordran av post genom Sverige under krigsåren, av vilket belopp dock endast en obetydlig del influtit under år 1920. Inkomsterna för samma år skulle sålunda uppgå till 66,300,000 kronor. Såsom ovan visats, hava inkomsterna emellertid endast utgjort kronor 64,706,667: 29, vilket belopp med cirka 1,593,000 kronor understiger sistberörda beräknade summa men med omkring 806,000 kronor överstiger det i november 1920 beräknade inkomstbeloppet 63,900,000 kronor. Minskningen har förorsakats av den under året inträdda nedgången i den vanliga posttrafiken, vilken fortgått i högre grad än man trott sig hava anledning antaga vid avgivandet av förutberörda skrivelse den 31 maj 1920 och varit av sådant omfång, att inkomsterna, trots de under året vidtagna portoförhöjningarna, icke uppnått det beräknade beloppet.

Däremot hava utgifterna, som i maj 1920 beräknades till 70,500,000 kronor, i verkligheten uppgått till ett omkring 1,020,000 kronor lägre belopp men överstigit det i november 1920 beräknade utgiftsbeloppet, 68,700,000 kronor, med 780,000 kronor.

Det till täckande av 1920 års driftförlust anvisade förslagsanslaget, högst, 3,000,000 kronor har generalpoststyrelsen redan den 28 augusti 1920 måst uttaga från statskontoret för att kunna bestrida postverkets löpande utgifter, varemot den återstående driftförlusten, kronor 1,774,040: 23, hittills icke blivit täckt. Det kan visserligen ifrågasättas, att detta belopp skulle tills vidare balanseras för att gottgöras postverket såvitt möjligt av det överskott, som kan komma att uppstå å 1921 års rörelse, men dels synes en sådan åtgärd icke stå i överensstämmelse med riksdagens förutberörda beslut beträffande anvisandet av 3,000,000 kronor till täckandet av driftförlusten för år 1920, dels skulle postverket genom ett sådant förfaringssätt bliva i saknad av nödigt rörelsekapital, i det att såväl hela det nu åt postverket anvisade driftkapitalet, 1,200,000 kronor, som ock det för närvarande disponibla beloppet av postverkets pensionsfonds tillgångar, som enligt kungl. kungörelsen den 24 juli 1920 (n:r 579) får ingå såsom kassaförlag för postverket, skulle till fullo tagas i anspråk för att tills vidare täcka ifrågavarande driftförlust. Härigenom skulle postverket kunna komma i sådan ställning, att det vid ett eller annat tillfälle icke kunde bestrida de utgifter, som påfordrades.»

Med föranledande av vad sålunda anförts hemställer generalpoststyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen göra framställning om anvisande av ett ytterligare belopp av 1,774,040 kronor 23 öre till täckande av postverkets driftförlust för år 1920.

Departementsochefen.

Med hänsyn till vad generalpoststyrelsen anfört anser jag mig böra tillstyrka, att särskilt anslag anvisas till täckande av den driftförlust, som, utöver vad år 1920 beräknades, nu visats hava uppkommit vid postverket under nämnda år. Anslaget synes därvid lämpligen böra uppjämnas till 1,774,100 kronor. I överensstämmelse med vad som skedde år 1920 torde anslaget böra uppföras såsom verklig utgift å tilläggsstaten. I avseende å sättet för beredande av medel till anslaget i fråga kommer, enligt vad jag inhämtat, förslag att framläggas av chefen för finansdepartementet.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att under verkliga utgifter för täckande av driftförlust vid postverket under år 1920 på tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,774,100 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

August Wrede.